Klassijuhatajale

Mis teeb kooli raskeks ja mis toredaks?

Valdkond	Klass	Aeg	Tegevuse liik
Toimetulek koolis	6.–9. klass	15 min	Sissejuhatav arutelu

Harjutatav oskus	Vahendid
Kooliga seotud tunnete märkamine ja ühiste lahenduste otsimine	tööleht (1 igale õpilasele), väikesed sedelid, tahvel

Kasuta, kui: Helge klassivaates on Toimetulek koolis kollane või oranž, eriti väide „Tunnen kooli suhtes vastumeelsust“. Sobib sissejuhatuseks enne teisi toimetuleku tegevusi.

Helge küsimused: Tunnen kooli suhtes vastumeelsust. Ma tunnen end koolis hästi ja vabalt.

Tegevuse eesmärk

Õpilased saavad teada, et vastumeelsus kooli vastu on sage ja sellel on erinevad põhjused. Klass kujundab oma ideaalse koolipäeva ja sõnastab, mida saavad teha kool, õpetaja ja õpilane ise.

Vii läbi tegevus

Aeg	Samm	Õpetaja ütleb või teeb
0–2 min	**Sissejuhatus**	„Peaaegu igaüks ei taha mõnel hommikul kooli tulla. Täna uurime, millest see tuleb ja mis võiks aidata. Keegi ei pea enda kohta midagi ütlema.“
2–5 min	**Neli põhjust**	Loe koos töölehe kast. Õpilased märgivad vaikselt, millised põhjused on neile tuttavad. Lehte ei korjata.
5–9 min	**Ideaalne koolipäev**	Paarid või kolmikud kujundavad töölehel ideaalse koolipäeva. „Mis peaks olema teisiti, et koolis oleks hea olla?“
9–13 min	**Kes mida saab teha**	Rühmad kirjutavad sedelitele ideid kolme veergu: kool, õpetaja, mina. Sedelid lähevad tahvlile ilma nimedeta.
13–15 min	**Kokkuvõte**	Loe ideid ette. Klass valib ühe idee, mida proovida kohe. „Ma viin kooli ideed juhtkonnale ja annan teada, mis vastati.“

Kui õpilasel on raske: Kooli tugispetsialist: _____ (kabinet _____) ·
Lasteabi 116 111 (ööpäevaringne, ka chat lasteabi.ee) · Hädaolukorras 112

Taust õpetajale: miks õpilane kooli vältida tahab

Kearney ja Silverman kirjeldavad nelja põhjuste rühma, mis hoiavad õpilast koolist eemal:

1. **Ebameeldivad tunded.** Kooli olukorrad tekitavad ärevust või kurbust, kodus on hõlpsam.

2. **Teised inimesed ja hindamine.** Esinemine, rühmatöö, vahetunnid, kiusamine, kontrolltööd.

3. **Lähedaste juures olemine.** Soov olla kodus, mure pereliikme pärast.

4. **Meeldivam väljaspool kooli.** Magamine, hobid, huvid, mängud, sõbrad, töö.

Esimesed kaks on vältimine (ebameeldivast eemale), viimased kaks tõmme (meeldiva poole).

Saab kohandada

- **Lihtsustatud versioon (sh eritoe vajaduse korral):** Kasuta ideaalse koolipäeva osa.
- **Sidumine aineõpetusega:** Ühiskonnaõpetuses: õpilaste kaasamine ja õpilasesindus.
- **Kaasamine:** Õpilasesinduse esindaja kaudu suhtlus kooli juhtkonnaga.

Kui tund läheb teisiti

- Kui õpilane puudub või hilineb sageli, räägi varakult tugispetsialisti või kooliõega.
- Kui tunnis selgub kiusamine: ära arutage avalikult, kasuta KiVa protokolli.
- Kui keegi räägib lootusetusest: räägi temaga eraldi ja suuna tugispetsialistile.

Keerukam versioon

Õpilased hindavad ideid kahe küsimuse järgi: kui palju see aitaks ja kui lihtne on seda teha. Klass valib kaks ettepanekut.

Pea meeles

Aeg-ajalt tekkiv tüdimus on tavaline. Püsiv koolitõrge vajab kooli, pere ja tugispetsialisti plaani. Tund ei lahenda, aga aitab märgata.

Julgusta arutelu

Kogemuse üle: Seni toredaim koolipäev?

Strateegiad: Mis aitab hommikul kooli tulla?

Igapäevaselt: Mida ise teha, et kool oleks natuke toredam?

Koostöö: Mida saame klassina teha, et keegi ei tunneks end kõrvalejäetuna?

Kodus ja pärast tundi

Õpilane paneb kirja ühe asja, mis teeks tema koolipäeva paremaks, ja proovib seda ühel päeval. Kui vastumeelsus kooli vastu on suur ja kestab kaua, julgustab tööleht rääkima täiskasvanuga.

Kui õpilasel on raske: Kooli tugispetsialist: _____ (kabinet _____) ·
Lasteabi 116 111 (ööpäevaringne, ka chat lasteabi.ee) · Hädaolukorras 112

Mis teeb kooli raskeks ja mis toredaks?

Miks kooli tulek võib raske olla?

Peaaegu igaüks ei taha mõnel hommikul kooli tulla. Uurijad on leidnud neli peamist põhjust. Märgi vaikselt need, mis on sulle tuttavad. Seda lehte ei pea kellelegi näitama.

- ☐ **Mujal on toredam.** Magada, mängida, sõpradega olla - tunduvad paremad kui koolis olla.
- ☐ **Tahaks olla kodus.** Tahaksin olla oma inimeste juures või muretsen kellegi pärast kodus.
- ☐ **Teised inimesed ja hindamine.** Esinemine, rühmatöö, vahetunnid, kontrolltööd.
- ☐ **Ebameeldivad tunded.** Koolis tekib ärevus, hirm või kurbus.
- ☐ Midagi muud ….

Meie ideaalne koolipäev

Aeg	Mis toimub?	Miks see aitab?
Hommik enne kooli		
Esimesed tunnid		
Vahetunnid		
Lõuna		
Viimased tunnid		
Pärast kooli		

Kes saab mida teha?

Kirjutage iga veeru alla vähemalt üks idee, mis teeks kooli toredamaks.

Mida saab teha kool?	Mida saab teha õpetaja?	Mida saan teha mina?

Üks asi, mida proovin sel nädalal:

> Kui kooli tulek on pikka aega väga raske, räägi täiskasvanuga, keda usaldad: klassijuhataja, tugispetsialist või vanem. Sa ei pea oma murega üksi olema.